

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jolanta Frańczak

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania L. L.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] /2019 z dnia 7 listopada 2019 r.

w przedmiocie niewyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 26 lutego 2020 r., wniosku L. L. o udzielenie zabezpieczenia

wstrzymuje wykonalność uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr [...] /2019 z dnia 7 listopada 2019 r. w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez osiągającego wiek przejścia w stan spoczynku sędziego Sądu Apelacyjnego w (...) L. L. .

UZASADNIENIE

Uchwałą z dnia 7 listopada 2019 r. nr [...] /2019, Krajowa Rada Sądownictwa (dalej również jako: KRS lub Rada) nie wyraziła zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez osiągającego wiek przejścia w stan spoczynku sędziego Sądu Apelacyjnego w (...) L. L. (dalej jako: odwołujący się). W odwołaniu od tej uchwały sędzia zawarł wniosek o udzielenie przez Sąd Najwyższy zabezpieczenia postępowania, przez wstrzymanie skuteczności (wykonalności) zaskarżonej uchwały.

Krajowa Rada Sądownictwa w odpowiedzi na odwołanie domagała się jego odrzucenia, argumentując, że uchwała w przedmiocie dalszego zajmowania

stanowiska przez sędziego osiągnącego wiek przejścia w stan spoczynku, jako ostateczna, nie podlega zaskarżeniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Analizę przedmiotowego wniosku wypada rozpocząć od przytoczenia treści art. 44 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 84 ze zm.; dalej jako: ustawa o KRS), zgodnie z którym uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Wyjątek od wyrażonej w tym przepisie zasady zaskarżalności uchwał Krajowej Rady Sądownictwa wskazany został przez ustawodawcę w zdaniu drugim powołanego przepisu (w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 2 lit. a ustawy zmieniającej z dnia 26 kwietnia 2019 r. – Dz.U. z 2019 r., poz. 914), stanowiącym, że odwołanie nie przysługuje w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego. Ustawodawca nie przewidział zatem w ustawie o KRS wyłączenia trybu odwoławczego od uchwał Rady wydanych w następstwie złożenia przez sędziego w trybie art. 69 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 52) oświadczenia woli dalszego zajmowania stanowiska po ukończeniu wieku przejścia w stan spoczynku (to jest 65 lat). Wbrew zarzutowi Rady, przepisem odrębnym w rozumieniu zdania pierwszego art. 44 ust. 1 ustawy o KRS nie jest art. 69 § 1b Prawa o ustroju sądów powszechnych, w myśl którego uchwała Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie przez sędziego stanowiska po ukończeniu przez niego wieku określonego w § 1, jest ostateczna. W tym zakresie należy podzielić pogląd wyrażony w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2019 r., I NO 57/18, zgodnie z którym ostateczność uchwały Rady nie wyklucza jej zaskarżalności do sądu. Waler ostateczności oznacza brak możliwości skontrolowania decyzji w administracyjnym toku instancji. Ostateczność nie implikuje jednak wyłączenia kontroli sądowej uchwały pod względem jej legalności.

Stojąc na gruncie dopuszczalności odwołania od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa w sprawach dotyczących dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągnącego wiek przejścia w stan spoczynku, trzeba przejść do kwestii podstawy prawnej wniosku o zabezpieczenie postępowania sądowego zainicjowanego takim odwołaniem. Przepisy ustawy o KRS nie przewidują bowiem wstrzymania skuteczności uchwały Rady do czasu rozpoznania odwołania. Artykuł 44 ust. 3 tej ustawy stanowi natomiast, że do postępowania przed Sądem Najwyższym stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1360 ze zm.; dalej jako k.p.c.) o skardze kasacyjnej. Wprowadzie przepisy k.p.c. o skardze kasacyjnej także nie normują instytucji zabezpieczenia, jednakże art. 398²¹ k.p.c. odsyła – w razie braku szczególnych przepisów o postępowaniu przed Sądem Najwyższym – do odpowiedniego stosowania przepisów o apelacji. Z kolei w myśl art. 391 § 1 k.p.c., jeżeli nie ma szczególnych przepisów o postępowaniu przed sądem drugiej instancji, do postępowania tego stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Tymi przepisami są zaś między innymi przepisy części drugiej k.p.c. o postępowaniu zabezpieczającym. W świetle art. 734 zdanie pierwsze k.p.c., do udzielenia zabezpieczenia właściwy jest sąd, do którego właściwości należy rozpoznanie sprawy w pierwszej instancji. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia zgłoszony w toku postępowania rozpoznaje sąd tej instancji, w której toczy się postępowanie, z wyjątkiem przypadku, gdy sądem tym jest Sąd Najwyższy. Wtedy o zabezpieczeniu orzeka sąd pierwszej instancji. Zważywszy na treść art. 44 ust. 1 ustawy o KRS, należy stwierdzić, że Sąd Najwyższy jest sądem pierwszej i zarazem jedynej instancji, predestynowanym do kontroli legalności uchwał Krajowej Rady Sądownictwa. Do jego kompetencji należy zatem rozpoznanie wniosku o zabezpieczenie dalszego toku postępowania w sprawie z odwołania od uchwały Rady.

Odnosnie do samego zabezpieczenia godzi się przypomnieć, że zgodnie z art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c., udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje zaś wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie

zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Pozostaje więc ustalenie, czy odwołujący się dopełnił powyższych warunków skutecznego ubiegania się o zabezpieczenie.

Rada w uzasadnieniu uchwały stwierdziła, że od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. w II Wydziale Karnym Sadu Apelacyjnego w (...), w którym orzeka wnioskodawca, załatwiono 2.818 spraw, a pan sędzia załatwił 269 spraw, czyli 10% wszystkich załatwionych spraw w tym okresie, podczas gdy średnia liczba spraw załatwionych w Wydziale to 272,7. Natomiast od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2019 r. liczba spraw załatwionych w Wydziale wynosiła 2.183 sprawy, a w przypadku pana sędziego – 140 spraw, co stanowi około 6,5% spraw załatwionych w Wydziale, podczas gdy średnia liczba spraw załatwionych w Wydziale w tym okresie to 229,3 sprawy. Nadmieniono też, że Rada wzięła pod uwagę zmniejszony przydział spraw do referatu sędziego, lecz „brak jest podstaw do wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska, ponieważ odejście jednego sędziego z wydziału nie zakłóci w sposób istotny pracy sądu i wydziału”. Przedstawione uzasadnienie wskazuje, że Rada uchybiła obowiązkowi wynikającemu z art. 33 ust. 1 ustawy o KRS, który zobowiązuje Radę do podjęcia uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy. W przypadku bowiem sędziego pełniącego funkcję przewodniczącego wydziału (którym jest odwołujący się sędzia) przedstawione wyniki statystyczne są niedostateczne, aby na ich podstawie wysnuwać wnioski (niewyrażony wprawdzie wprost, ale jasno wynikający z przedstawionego uzasadnienia) o tym, że wskaźnik załatwienia spraw przez pana sędziego w podanych okresach nie uzasadnia jego dalsze pozostawanie w służbie. W szczególności nie uwzględniono w przedstawionej statystyce zmniejszonego o 50% wskaźnika przydziału spraw w związku ze sprawowaniem funkcji przewodniczącego, co znacząco wpływa na obraz wywiązywania się pana sędziego z nałożonych na niego obowiązków orzeczniczych na tle pozostałych sędziów Wydziału. Rada nie dokonała też oceny wykonywania przez pana sędziego obowiązków przewodniczącego II Wydziale Karnym Sadu Apelacyjnego w (...) a to z perspektywy art. 69 § 1 b ustawy o ustroju sądów powszechnych ma istotne znaczenie, skoro zgoda na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego wymaga

rozważenia, czy za dalszym pełnieniem służby przemawia interes wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interes społeczny, odczytywany w szczególności przez pryzmat racjonalnego wykorzystania kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeb wynikających z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów. Tym samym ocena powyższej uchwały już *prima facie* wskazuje, że jest ona arbitralna, bowiem podjęta została przy zastosowaniu nieadekwatnych do sytuacji pana sędziego kryteriów.

W świetle argumentów przytoczonych w odwołaniu oraz we wniosku o zabezpieczenie, należy przyjąć, że odwołujący się uprawdopodobnił zasadność dalszego zajmowania stanowiska po osiągnięciu wieku przejścia w stan spoczynku tym kryterium, jakim w myśl art. 69 § 1b Prawa o ustroju sądów powszechnych jest interes wymiaru sprawiedliwości, a zwłaszcza racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego. Uzasadniona staje się obawa, że zaniechanie orzekania przez sędziego w związku z jego odejściem w stan spoczynku, może pogorszyć parametry pracy wydziału. Brak zabezpieczenia w niniejszej sprawie spowodowałyby, że w związku z ukończeniem przez odwołującego się wieku 65 lat (co nastąpi 1 kwietnia 2020 r.) osiągnięcie celu postępowania sądowego, toczącego się z jego odwołania od negatywnej uchwały Rady, mogłoby okazać się utrudnione. Przejście w stan spoczynku przed rozpoznaniem i rozstrzygnięciem sprawy przez Sąd Najwyższy w istotny sposób rzutuje na status odwołującego się, a konsekwencje dalszego trwania tego stanu rzeczy mogą być niekorzystne dla wymiaru sprawiedliwości i trudne do odwrócenia. Mając na względzie potencjalne, negatywne skutki przejścia odwołującego się w stan spoczynku dla organizacji pracy sądu, w którym orzeka oraz konsekwencje finansowe tego zdarzenia, zarówno dla pracodawcy (konieczność wypłaty świadczeń związanych z ustaniem czynnej służby sędziowskiej), jak i dla samego sędziego (pobieranie uposażenia należnego sędziemu w stanie spoczynku w wysokości niższej od wynagrodzenia za pracę), celowe jest wstrzymanie skuteczności zaskarżonej uchwały do czasu przeprowadzenia przez Sąd Najwyższy kontroli jej legalności. Do zakończenia postępowania sądowego odwołujący się powinien zatem pozostać na zajmowanym stanowisku, jak stanowi art. 69 § 1b zdanie trzecie Prawa o ustroju sądów powszechnych.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w postanowieniu.

